Ч. 262. (433). Львів, Четвер, дня 26 жовтня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В займятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важні чів і застережені. — „Українське Слово“ продають ві бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку, а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

В справі скликаня парляменту.

На вчерашному засіданю представників парляментарних партій, зложив др. Кость Левицький слідуючу заяву в справі скликаня парляменту:

„Парляментарне заступництво українського народу в Австрії вважає скликане державної ради і спільних делеґацій важною народною і державною конечністю. Особливо тяжко відчуває се українське парляментарне заступництво, коли саме в пору, де наша рідна земля уже третій рік є тереном війни, коли інтереси українського населеня зачеплені в надмірно болючій мірі, нема для неї можности співділаня в державній раді; він надієть ся, що зі скликанем парляменту піднесеть ся поважане для монархії і в загр̀аниці, та що через правильне функціоноване австрійської державної ради і спільних делеґацій буде удержана та рівність, на основі якої побудована австро-угорська монархія.

В наслідок того стаємо на становищи конечности скликаня австрійської державної ради, якаб була покликана перевести нові вибори леґальних висланців до спільних делеґацій. При самозрозумілім придержуваню ся, запевнених послам констітуцією прав, дбатимем о незакопочене ведене нарад парляменту і в парляментарних переговорах усе оберігатимем пошану для парляменту і монархії“.

Убите президента мініcтрів ґр. Штірка.

Голоси преси про убите ґр. Штірка.

АМСТЕРДАМ. Орґан соціяльної демократії в Амстердамі „Het Volk“ помістив статю, написану одним із австрійських соціялістів, що перебуває в Амстердамі. З людського і партійного становища, атентат на ґр. Штірка осуджено. Автор стараєть ся його виправдати під психольоґічним зглядом.

„Tijd“ пише, що в соціялістичних кругах Льондону панує думка, що партія, до якої належить др. Фріц Адлер, не має з атентатом нічого спільного і що убійство майже зовсім позбавлене політичного значіня.

БЕРН. Французька преса висловлює переконане, що смерть ґр. Штірка не матиме політичних наслідків. Швайцарська преса висловлює думку, що убійство було вчинком загорільця або божевільного і не може викликати політичних впливів.

Український голос.

Діяльність пок. през. Штірка стрівулась з оцінкою і на сторінках української часописи, яка пише між иньшим:

Чи наша університетська справа нині стоїть так, як стоїть, завдяки якраз ґр. Штіркови, під проводом котрого вели ся важкі університетські переговори? Чи єдино тільки завдяки йому? Чи може недоведене до кінця справи відручного письма треба вважати й наслідком невикористаня нагоди також з нашого боку? Хто на се може відповісти, коли ще закриті тайні архиви внутрішної і заграничної політики монархії тих часів?

Що справа галицької соймової виборчої реформи нині инакше виглядала-б, якби не заходи ґр. Штірка, в сім нема сумніву. Але чи пішов він тоді в підпираню наших потреб до границь своєї спроможности, — чи стан, викликаний відомим виступом польського епископату, залежав від бл. п. Штірка, чи ні? — хто се нині на певне може сказати?

А в перших місяцях війни! Чи поміч, яку давав пок. премієр українській стороні в її обороні перед відомою леґендою, треба приписати тільки його особистій добрій волі й особистим політичним міркованям, чи й впливам з иньшої сторони? — хто й на се може нині відповісти?

Врешті: В переговорах що до польської справи і звязаних з нею питань територіяльних і національно-політичних! — яка серед усього того дійсна роля ґр. Штірка? Кілько його справдішного впливу? Яке його питоме стремлінє? Чи з чистою совістю може нині хто з нас впевняти, що знає правду про се? Що знає повну правду? І чи можна на підставі тих дрібних краплин відомостий, які посередними дорогами пересякають до нас, висловити наконечний, справедливий наш суд про бл. п. президента міністрів?

ЛІНКЕЙ.

Світовий крик грози.

Два приятелі йшли в ночи полевою дорогою, що вела серединою далекої площини до малого містечка.

Вузкий серп місяця, раз-у-раз закриваний перетягаючими хмарами, ледви освічував краєвид непевним світлом; на дорозі не слідно було найменшого руху, всякий людський гамір прогомонів, густо по сій околици розсипані села стали невидимі, в ніякому вікні не блимало світло.

Оба приятелі, самі посеред тої тихої і темної якби безконечної рівнини, почували себе щораз більше осамітненими і немов у новому, непривітному світі, який доведеть ся їм тепер промандрувати.

Не було вже про що розмовляти; вони зовсім уже переговорили справи власні й загальні, і йшли тепер навперед себе, немовби кождий з них був сам, на кілька миль віддалений від другого. Кождий з них, пів почуваючи, пів думаючи, поринав у незвісному перед собою.

Нараз почули вони мовби з безмірної далини протяжний крик, що розляг ся у темряві і затих у далекому просторі. Оба наслухували, звертали голови, силкуючи ся збагнути, звідки доніс ся той крик, опісля-ж мовчки вдивили ся знов перед себе в безконечну темряву і йшли далі.

Небаром прошибнув ніч вдруге крик, а був він похожий на крик великана, який тяжко мучить ся; крик підіймав ся звільна, потім охлявав немовби у даремній натузі й переходив у зойк резиґнації, врешті, замовкаючи, вривав ся в душу так, що в обох мандрівців серце щеміло від безмірного болю.

— Ти чув крик? запитав один.

— Чув, се уже в-друге.

— Чув і я в-перше також; зразу думав, що се мана, та се був справжній крик!

— Яка гроза, який біль се був! Аж серце стискає ся. Щоби се могло бути? Який се був крик? Чи се кликав хтонебудь на поміч? І чи людина се кликала?

— Се не може бути крик людський; — сказав другий, — хоч і звучить він по людському, та не людина се кричала; ніякий чоловік не має тої сили в собі.

— Бувже-би се крик звіряти?

— Ні. І звіряти ні!

Замовкли оба і глубоко зворушені йшли поруч себе.

По хвилї знов промовив перший:

— Як гадаєш? звідки воно донесло ся? — і в сю-ж мить, пролинув в третє протяжний і болісний крик. Оба мандрівники станули, мов вкопані.

— Воно йшло з глубини землї, — сказав один, я добре вважав на напрям.

— Я теж, — відповів другий, — та я гадаю, що воно в низ несло ся від небозводу, з тамтого боку хмар.

— Коли ти певний, що воно з неба пронесло ся в низ, а я, що се з нутра землї гуло, то може — страшно менї казати — одно і друге правда!

— Тямиш давні перекази? — почав знов один говорити.

— Який-же переказ може нас тут осінити?

— Стародавні Германи думали, що се Вотан на білому кони лине нічю понад верхівями дерев, гукає в ніч і полює в просторах.

— Пусте Вотан! — махнув рукою другий та по довшій хвилинї почав розважати:

— Ба, прецї вони не були-би уявляли собі, що Вотан по ночах з криком полює, якби не чули були колинебудь, так як ми тепер, щось таке страшне. Але ловецький крик не має того виразу. Те, що ми чули, не видала грудь ніякого мисливця; всякий мисливець є мучителем, а сей крик перед хвилею не був мучителя криком, а скорше мученика.

— А вже-ж, — згодив ся другий і оба йшли далї в мовчаню.

— Якби се могло бути правдою, що я тепер думаю, — проказав згодом останний, — то я розумів би сей крик; тодї може се бути справдї крик грози з груди замученого. Як тобі здаєть ся: чи останнїй крик Ісуса на хрестї може перетривати богато столїть? Цїлу вічність? За шумом дня нечутний, та голосний в вічній тишинї! Чи не з хреста почули ми сей крик грози?

— Ні! — відповів на се його товариш, якого уява також почивала мішати ся круговоротом. — Ісусів крик був криком грози напевно тільки близко хреста, звідки видно ще було його людську подобу. Чим далї в час і

Сумніваємось, чи знайдеть ся хтось в українській суспільности, що міг би притакнути сим — і богатьом иньшим важним для нас — запитам. А коли не можемо з рукою на серци їм притакнути, то остаєть ся нам стояти при своїй провізоричній думці про особу Покійного. Облекшує нам се й уможливляє змисл високо людяної старинної заповіди: de mortuis...

Др. Фріц Адлєр як людина.

Віденська „Arbeiter Zeitung“ пише: Жаліємо нещасного, що доконавши убійства, разом зі своєю жертвою пожертвував себе. Нічого не було в успосібленю Фріца Адлера, що вело до страшного вчинку. Був се мрійник, що без упину, завзято намагав ся передумати наконечні проблеми міжнародництва, фанатик теорії, через те уже безсправжнього зацікавленя для політичних або державних питань, при тому, як людина незвичайної скромности і простоти, зовсім без вимогів житєвих роскошний. Правдивий аскет, захоплений тільки духовою стороною справи, особисто найлагіднійших звичаїв, через що, хоч осамотнений як член партії, усюди находив пошану і приязнь. Те, щоб він міг пролити чужу кров, ми би ніколи не повірили і тепер се для нас неясне і непоняте“.

Страшна постанова здає ся, зродила ся в його роздразненій свідомости нечайно. В понеділок мав мати виклад, журив ся статею для найблизшого числа „Kampf“, а навіть казав собі купити білет на недільне представлене надворної опери.

В суботу працював ще до 1. год. в уряді, відтак зателефонував до матери, що на обід не прийде. Найблизша вістка говорила вже про страшну траґедію.

Про родинні відносини д-ра Фр. Адлера довідуємо ся між иньшими в „Neues Wiener Journal“.

Мати його з дому Бравн, сестра відомого в Німеччині соціял-демократичного письменника Гайнріха, якого жінка Лілі Бравн, теж письмениця, померла недавно.

Про побут д-ра Адлера на студіях в Швайцарії довідуємо ся в женевській кореспонденції „A Nap“. Був він тут тісно заприязнений зі славним псіхоаналітиком Юнґом, анархо-соціялістом Ліеже-Бертоні, з Швайцарцем Фріккем і Москалем Махом. Після довголітного побуту мусів опустити Швайцарію, попавши зі своїми поглядами в конфлікт з поліцією.

Світова війна.

Воздушні бої.

БЕРЛІН. Урядово доносять: Німецький літак обкинув бомбами дня 23. с. м. перед полуднем пристань, заведеня і зелізничий двірець в Margate біля гирла Тамізи. Тої днини по полудни, два німецькі морські літаки напали на побережу Фляндрії на ворожу ескадру, що складала ся з трьох гідроплянів і двох сухопутних боєвих літаків. По завзятому бою, присилували ворожу ескадру до утечі. Відтак ворожа ескадра зміцнена шістьма новими самолетами, вернула, але вісім німецьких літаків прогнало її.

БЕРЛІН. Воєнний справоздавець Квері пише в „Berliner Tageblatt-i“:

Підчас нападу літаків на Мельц, дня 22. с. м. кинули Французи на цивільну людність — ґазові бомби. На передмістю згинуло від ґазу 5 мешканців, 7 тяжко занедужало. Ділало тут відоме затроєнє ґазом, в наслідок якого, по кількох днях наступає розширенє легких, що потягає за собою дуже болючу смерть. Ствержуємо, що французькі летуни убили ґазовими бомбами мешканців, що не беруть участи в війні. Сей вчинок не був викликаний воєнною конечністю, ані не служив воєнним цілям, представляє ся він як соромний вчинок трусливости.

Німецькі жнива.

БЕРЛІН. В головній комісії сойму Союза в продовженю нарад над справами виживленя, зазначив справоздавець ґр. Вестарп, що сьогорічні жнива оцінюють на $4^1/_2$ міліона тон більше, як дали жнива минулого року.

За критику нездарних воєнних операцій.

РИМ. (Стефані). Воєнний суд засудив полковника ґенерального штабу в службі Douhet на рік тюрми за те, що він під кінець серпня, вислав під адресою трьох міністрів меморіял з критикою способу веденя війни, при чому не була виключена можливість, що довідають ся про те також посторонні особи.

Ґрей про мир.

ЛЬОНДОН. (Райтер). Державний секретар уряду заграничних справ Ґрей, виголосив на бенкеті товариства чужосторонної преси промову. Між иньшими сказав: Не хочу тепер говорити про услівя мира, можна їх буде оголосити щойно тоді, коли усталять їх усі союзники а не тільки один. Але я хочу говорити про головні річи, які мусять забезпечити союзники в тій війні.

Прошу памятати про се, що не вільно спускати з ока того, як повстала війна. Коли маємо властивим способом наблизити ся до мира, то може се стати ся щойно тоді, коли пригадаємо собі справжні причини війни і ані на хвилю на них не забудемо. Дехто думає, що до сих відомих річий не треба вертати. Але поминати сього не можна, бо се належить до умов мира.

Німеччина говорить про мир, її державні мужі говорять про мир, але про який мир? Кажуть, що Німеччина хоче мати запоруку, що її знова не нападуть. Було би се льоґічне, коли-б війна заскочила Німеччину, але Німеччина викликала війну, через що союзники мусять одержати запоруку будучого мира.

В липни 1914 р. ніхто не думав про напад на Німеччину. Кажуть, що перша змобілізувала ся Росія. Наводить ся се в Німеччині на оправданє, що Німеччина не веде зачіпної війни, але що їй накинено війну.

Отже Росія зарядила мобілізацію, на яку жалієть ся Німеччина, щойно тоді, коли Німеччина не згодила ся на конференцію, тоді, коли в Німеччині оголошено зарядженя мобілізації, а вістка ся дістала ся телеґрафічною дорогою до Петрограду. Було се нове виданє історії 1870 р.

Воєнне приготованє, не тільки приготованє матеріялу, але підготовні зарядженя, були в Берліні в далеко дальшій стадії, аніж в якім небудь другім краю. Відтак, коли надійшла теперішна хвиля, уладжено такий маневр, щоби котрунебудь з держав присилувати до оборонних заряджень, а коли ті оборонні (!) зарядженя пороблено, Німеччина відповіла ультіматом, в наслідок якого не можна було вже не почати війни.

Значінє здобутя Констанци.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Здобувши Констанцу, завдали союзні війська Румунії найтяжший удар в цілій кампанії, перетяли нерв житя Румунії.

Разом з Констанцою втратила Румунія головне получене з Росією, що вело крізь Чорне море, що мусить мати далекосяглі наслідки, для веденя війни Румунією. Але, поминувши уже вплив на ціле веденє війни Румунією, втрата Констанци має рішаюче значінє для цілого положеня в Добруджі. Зелізнича лінія з Констанци до Черноводи находить ся вже по части в руках союзників, через що пересовуванє жовнірів і артилерії на точки фронту в Добруджі загрожене.

Як окруженє під Германштатом змінило семигородську румунську пригоду на скоре, цілковите поражене, так здобуте Констанци є рішаючим ударом на фронті в Добруджі. Задуманий напад Росіян і Румунів на Болгарію і получене Софії з Царгородом через Добруджу — ударемнено.

Греція в кіхтях антанту.

МЕДІОЛЯН. До „Secolo“ доносять зі Солуня, що тимчасове правительство признало по доспілій розвазі, що виряджене ультімату до Болгарії було би безцільне.

На поратунок Румунії.

З Гаґи доносять: „Manchester Guardian“ висловлює своє задоволенє з приводу висланя французької воєнної місії на румунський фронт. Розбите Румунії було би нещастем для коаліції. Росія втратила б всі користи, котрі принесла їй окупація Буковини. Ліве її крило зістало би зломане, а найбогатші провінції нараженi на інвазію. Мало того, — центральні держави мали би тоді отверту дорогу до Болгарії і Турції, а для коаліції дорога з полудневої Росії на Балкан була би замкнена. Отже побите Румунії було би воєнним нещастем першого ряду, не кажучи вже про поражене політичне. Згаданий дневник пропонує: утримане на заході напору цілу зиму без перерви, а рівночасно висланє помочи ґен. Саррайові в числі 100.000 людий, аби дати йому спроможність заняти Іскіб в протязі зими. Найбільшим ударом для Німців було би перерванє орієнтальної лінії. Наколи би Саррай був о стільки сильним, щоб заняв Іскіб, тоді Макензен примушений буде уступити з Добруджи, а ми будем в стані задати йому остатний удар.

Американська нота в справі підводних човнів.

„Petit Parisien“ отримав відомість, що вашинґтонське правительство — з огляду на воєнну діяльність підводних човнів поблизу американських вод — заміряє вислати ноту однакового змісту до центральних держав і коаліції.

В ноті тій має бути зазначеним, що таку діяльність підводних човнів Сполучені Держави будуть уважати за чин неприятельський (не мировий), — навіть тоді, коли би вона не мала характеру явного нарушеня міжнародного права. Істнує прецеденг в тій справі, а саме — нота, вислана до Франції з приводу діяльности в 1870 р. французьких кораблів, що стерегли американське побереже.

Значінє здобутя Констанци.

БЕРЛІН. Дневники підчеркують, що здобуте Констанци є великим військовим і політичним успіхом Німців і їх союзників, а для Румунії і її союзників тяжким ударом.

Турецьке звідомлене.

З дня 23. жовтня.

В Персії на північний захід від Самджібуляк відперто з великими втратами неприятельські відділи.

На кавказькім фронті — сутачки на нашу користь. На иньших фронтах не було нічого важного. Наші війська, котрі разом з союзними військами перейшли за лінію Констанца-Меджідіє, переслідували успішно далі утікаючого неприятеля. Макензен переслав султанови своє поздоровлене з причини успіху наших військ в Добруджі. Наші підводні лодки затопили в останніх днях коло румунського побережа певну скількість парусних суден, котрі везли живність до Констанци, а також перевозовий корабель поємности 3000 тон.

Частина наших військ, котрій наказано здавити повстанє в Арабії, наткнувши ся на південний захід від Медини на укріпленє повстанців, напала на них і побивши їх, присилувала до утечі в напрямку моря.

Російське звідомлене.

З д. 22. жовтня.

Румунський фронт:

На північній і північно-західній частині фронту Румуни окружили коло Буцязульк (40 верст на захід від Піатру) неприятельський відділ, котрий займав становище на малім узгірю. Взяли вони 500 полонених, здобули дві армати і 5 скорострілів. В долині Тротус ідуть далі успішні бої. Румуни забрали там 100 полоне-

---

простір, тим виразнійше ставав він чудовим співом; отся найрадіснійша, найвеличнійша пісня, справжня гармонія сфер, що все пронизує світ, се той величавий останній спів божеського лебедя!... Ні, сей крик не був голосом Христа!

— Раз от що оповідав мені хтось, — говорив глухо у глубокім роздратованю другий мандрівець, — і се, сяк чи так його брати, велике диво. Коли Христос висів на хресті й хотів вже піддати ся безмірній муці й просити, щоби його знято з дерева муки, — тоді один страшний голос прокликав з далини до Єрусалима: — Не піддавай ся тиранському вітцеви, видержи! Я теж так вчинив!

— Хтож се такий кликав?

— Прометей з Кавказьких шпилів, сей, що його так, як Ісуса, пожертвував Бог-Отець, ізза того, що Прометей любив людий і бажав для них щастя добути. А коли Ісус почув голос Прометея, мав стихнути і не видати більше ні скарги, ні стону.

— Страшно думати про се! — сказав тамтой.

Відтак розмова вірвала ся знов, і довго йшли оба далі, з думками, темнійшими ночи, що суятила довкола них, і, даючи вираз свому розстроєви, несамохіть ступали вони твердо ногами, аж земля гомоніла. Вони бояли ся, що кождої хвилї можуть знов почути страшний крик.

(Кінець буде).

них, між ними одного офіцира, та здобули 2 скоростріли. В долині Узуль відперли Румуни неприятеля серед тяжких втрат. В долині Бузен мусіли Румуни подати ся перед наступом неприятельських сил в напрямку Сірілюї. В провалї Браш коло Драґославля (40 верст на полудневий захід від Кронштату) відперли Румуни наступи неприятеля, завдаючи йому тяжкі втрати. На фронті в Добруджі румунські війська і наші троха відступили під напором неприятеля.

Західний фронт: Над Нараївкою, в околиці села Свистільників і Скоморохів, іде завзятий бій о посїдане узгірь і лїсів на західнім березї ріки. Становища переходять з рук до рук. Неприятель підприймає відчаяні наступи, котрі ми відпираєм огнем.

НОВИНКИ.

— **Засїдане Загальної Української Ради** відбудеть ся у Відни, VIII Josefstädterstrasse 43, 1/8. в суботу 28. жовтня с. р. о 4-ій год. по полудни з ось таким порядком:

1. Звіт Президії з діяльности.
2. Справи Українських Січових Стрільців.
3. Ратункова акція для евакуованих.
4. Внески і запити.

Секретаріят З. У. Р.

— **Відзначене Українських Січових Стрільців:** Срібну медалю другої кляси за хоробре поведене перед ворогом одержали: хор. Квас Осип, підхор. Клим Василь, підхор. Никифорук Стефан, підхор. Захарчишин Осип, стар. дес. Каправий Андрій, дес. Кичоровський Осип, дес. Григорук Стефан і віст. бл. п. Сорич Федь. Бронзову медаль за хоробре поведене перед ворогом одержали: віст. Савчук Василь, віст. Беркій Іван, стр. Зеленьчук Михайло і стр. Кушніренко Дмитро.

— **Особисті вісти.** Командант леґіону Українських Січових Стрільців п. Антін Варивода пробуває тепер на лїченю в Баденї під Віднем (Pension Quisisana).

— **З канцелярії Укр. запомогового комітету у Відни.** До запомогового Комітету для українських збігців з Галичини і Буковини у Відни звертає ся богато людий з самих сих країв о поміч. Однак сей Комітет, як вже з його назви виходить, є призначений для збігців, значить для тих, що в наслідок російського наїзду були приневолені утікати зі свого краю, та не можуть ще до нього вертати. Комітет так не має можности, тисячам потребуючим давати поміч. Справдїшніж збігці, котрі перебувають в західних краях Австрії, не в бараках і не в кольоніях, могуть тільки тоді дістати яку підмогу, коли викажуть або посвідку місцевого зап. комітету або знаних нашому Комітетови людий.

— **Українське учительство на еміґрації.** Другі з черги сходини укр. нар. учительства відбули ся дня 21. жовтня 1916 р. в льокали Укр. Зап. Комітету Wien VIII. Strozzig. 32/12, на яких довершено вибору виділу. В склад виділу увійшли: Яворський Андрій, Гурґулова Аркадія, Гомик Іван, Гранківський Антін, Завадович Іван.

Відтак на основі реферату тов. Стельмаха переведено основну дискусію над програмою діяльности, на яку складають ся ось такі точки: 1) матер. поміч учит., 2) інформ. педаґ. поміч, 3) станова діяльність, 4) шкільна і педаґ. праця.

Слїдуючі сходини відбудуть ся 28. жовтня 1916 р. о год. 4½ поп. у тім самім льокали.

Знова звертаємо ся до Вп. Товаришів(шок) надсилати свої адреси, та доносити нам про все що вимагалоб яких-небудь заходів або інформацій. — Яворський Андрій, Гранківський Ант., Завадович Іван.

— **Фердинанд Станислав Бардаш,** „Нестор львівського купецтва“ (як називають його польські дневники) і член міської ради, торговельно-промислової палати та ріжних торговельних і иньш. інституцій і товариств помер ві второк у Львові.

— **Засуджені посли на волї.** Пражська часопись „Narodni Politika“ повідомляє, що посли Война і Нетолїцки, котрі засуджені були на рік вязниці та внесли відклик проти того засуду, випущені зістали на волю.

— **Новий доцент на львівськім університетї.** Мініст. віроисповідань і просвіти затвердило ухвалу збору фрофесорів правничого виділу що-до допущеня дра Гната Вайнфельда до доцентури з австрійськодо фінансового права на львівськім університетї.

— **Мясні дні для римо-католиків.** З уваги на пісні дні 31. жовтня і 23. грудня с. р, власти зарядили виїмково, аби людности римо-католицького віроісповіданя не роблено в днях 30 жовтня і 22. грудня перешкод в подаваню і споживаню мяса і мясних потрав. Крім того, дня 25. грудня 1916 р. — з огляду на урочисте свято — позволили власти римо-католицькій людности подавати і споживати мясо, як також мясні потрави.

— **З Польського Кола.** На останнім засїданю Кола д. 18. с. м. принято ряд резолюцій, що дотикають теперішного економічного положеня Галичини. На внесене п. Длуґоша Коло заявило, що уважає дотеперішну поміч правительства в формі удїлюваня позичок пошкодованим горожанам Галичини на відбудову знищених в наслідок военних операцій будинків і господарств за задаток на ті суми, котрі держава має виплатити як винагороду за военні шкоди; взиває при тім правительство, аби приготовило для будучих нарад парляменту проєкт устави в справі винагородженя державою военних шкід та таку уставу видало.

На внесене п. Дашинського ухвалило Коло взяти на себе ініціятиву в справі оборони польської людности перед загрожуючим недостатком, а на внесене п. Стесловича — уповажнило свого президента поробити стараня що до продовженя мораторії для Галичини без зміни до кінця 1917 р.

З иньших ухвал зазначимо: 1) домагане здержати вивезене з краю военних полонених та забезпечене їх сили для рільничих, краєвих і промислових підприємств; 2) інтервенцію у правительства що-до уможливленя властителям промислових підприємств в краю пустити їх в рух; 3) домагане зміни статуту Военного Кредитово Закладу в тім напрямі, аби уможливити урядничим і робітничим союзам, купцям, промисловцям і ин., користане з безпосередного банкового кредиту, усунути обмеженя що-до удїлюваня кредиту мешканцям місцевостий, положених на схід від Сяну, уможливити користане з кредиту в Закладі пошкодованим, належачим до вільних професій.

— **З висшого музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.** Рік шкільний в муз. Інституті розпочав ся дня 4 вересня с. р. Мимо тяжких часів число елевів зросло протягом несповна двох місяців так, що перевисшило вже більше чим подвійну скількість елевів в минувшім роцї о тїй порі. Розширено рівнож обсяг наукового пляну, щоби се одиноке наше музично-педаґоґічне заведене і в тих трудних обставинах могло заспокоїти потреби і жаданя нашої суспільности, тим більше, що дає нам на се спроможність наша нова і обширна будова. Окрім науки гри на фортепяні, скрипці і наук теоретичних, яких удїлювано в минувшім роцї, впроваджено науку співу сольового і науку гри на челльо.

До першого предмету упросив виділ муз. Тов. ім. Лисенка Вп, паню Олену Міски-Олеску оперову і концертову співачку, знану в широких львівських кругах.

Науки гри на челльо удїляє Вп. пан А. Вольфсталь, член орхестри міського театру. Окрім сего розширено науки теоретичні в сей спосіб, що впроваджено вправи ритмічні і слухові (диктат ритмічний і музичний і т. д.), які веде Вп. панна Наталія Пулюївна. Сі вправи в злуцї з основами теорії підготовляють вже елевів, почавши від найнизших років до дальших наук теоретичних. Вписувати ся до муз. Інституту можна і дальше від год. 4—6 по пол. в канцелярії при ул. Шашкевича ч. 5 III. п.

Дирекція.

— **Засуджене болгарського міністра війни.** Перед військовим судом закінчила ся розправа проти міністра війни Ґенадієва і товаришів. Ґенадієва васуджено за державну зраду на 10 літ примусових робіт, а решта обжалованих членів Собранія, як також ті, котрі не могли виказати ся, що мають — як купці — промислові свідоцтва, засуджені зістали на 8-літні примусові роботи; тих обжалованих купців, котрі мали промислові свідоцтва, увільнено.

Як відомо, міністра Ґенадієва обвинувачено в тім, що він був на послугах у чужих держав, і се споводувало його упадок. Вияснило ся підчас розправи, що Ґенадієв отримав від французького аґента 20.000 франків. Процес тривав чотири дні, при чім 10 днів пішло на промови оборонців і прокуратора. Оборонна бесїда Ґенадієва тягла ся пять днів. Військовий прокуратор змінив підчас розправи свій первісний погляд на провину Ґенадієва і замість обвинуваченя його в державній зраді, обвинувачував лише в підкупстві.

Бібліоґрафія.

„Шляхи“ ч. 17—18 за серпень 1916. Зміст: Д. Донцов: Конституційна Росія і російські народи. М. Голубець: Війна (поезії). М. Яцків: Танець тіний (II. часть). Др. Р. Ілевич: Столїтні роковини порівнуючого язикознавства. Г. Гайне: Кинь параболу церковну (поезія). Й. Шляф: Туга (поезія). Д. Лїлїєнкрон: Ранок (поезії). М. Голубець: Нариси з історії укр. мистецтва (II. мистецтво Галицько-Волинської держави). Др. В. Кучер: Природописні науки та техніка на услугах війни. О. Оленський: Я хочу жити! (поезія). Г. Гавптманн: Затоплений дзвін (III. дія). М. Гайворонський — Ю. Шкрумеляк: Питаєть ся вітер смерти (пісня). Л. Мартович: Жирафа та Ладо (новеля). І. Федїв: Бій в воздушніх просторах (нарис). Л. Н. Розлуцький: Записки до лїтописі У. С. В. І. К-вич: Преса з приводу смерти І. Франка. Загальні записки. Дрібні записки. Лїтература й Оголошеня. Число украшує 12 ілюстрацій з історії мистецтва з війни і з житя пок. Івана Франка.

ОПОВІСТКИ.

Четвер дня 26 жовтня 1916.

Нині: 26. жовтня гр.-кат. Карпа м., римо-кат. Евариста.

Завтра: 27. жовтня гр.-кат. Параскеви, римо-кат. Сабіни.

○ **Справа зачетів і премій на осінні засїви.** Ц. к. Міністерство рільництва в порозуміню з ц. к. Міністерством скарбу зарядило рескриптом з дня 4. жовтня 1916. ч. 44.877 слїдуюче:

Щоби уможливити доконане засїву озимини в осени б. р. на ріллях, котрі не були засїяні анї в роцї 1915 анї на весну 1916, будуть виплачувані зачети і премії на засїви в такій самій висоті як дотепер, а се після слїдуючих норм:

По думці засад, установлених вже перед тим, а обовязуючих також при теперішних осїнних засївах, належить признавати зачети на засїви особам, котрі мають обовязок управи, а то на ті рілї, котрі дотепер неуправлені, можуть бути обсїяні озиминою і о скілько ті особи дають запоруку, що ужиють удїленого зачету дїйсно на призначену цїль.

Премія на засїви належить ся тому, хто — маючи обовязок управи — найпізнійше до кінця жовтня б. р, докаже, що обсїяв озиминою рілї, котрі в наслідок ворожої інвазії були дотепер неуправлені і то без огляду на обставину, чи одержав зачет на засїви, чи нї.

Рілї, котрі вправдї були управлені, але з котрих не можна було зібрати плодів з причин военних операцій, належить по думці розпорядженя з 29. марта 1916. Ч. 15.490 уважати за рілї неуправлені.

Виплата зачетів і премій на осїнні засїви 1916 р. залежить крім того від обставини, чи особа обовязана до управи рілї не була в можности сеї рілї управити анї в роцї 1915, анї на весну 1916 р. з причини военни подій.

Впрочім остають обовязуючими дотеперішні норми і услівя виплати зачетів і премій на засїви.

В кінци зазначує ся, що зачети і премії на засїви будуть признавані також для східної Галичини.

Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар“ у Львові.

○ **Провіянтура У. С. С.** потребує більшої скількости барабоь, фасолї, гороху, сочевиці, гречки, проса, квашеної капусти, огірків, яєць, сира та масла. Патріоти Жидачівщини та сумежних повітів, головно священики, учителї та свідомі громадяни зробили би дуже велику прислугу українським стрільцям, якби повідомили ц. і к. Команду українського леґіону — Etappenpost 182, яку скількість (хочби і малу) згаданих артикулів можна в їх селї купити, щоби провіянтура могла післати там свої фіри, добре заплатити та забрати — а за прислугу патріотам подякувати.

○ **Поклик до Членів Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка.** Як давнійше, так і тепер, старшина Кружка звертаєть ся сею дорогою до своїх членів о ласкаву поміч, без якої наша школа ім. Б. Грінченка рішучо іствувати не може, бо не має на свої конечні потреби ніяких засобів. Давнійше посилали ми курсорів

до домів вписаних членів для збираня жертв. Тепер вже другий рік се залишено, бо і час на се непригожий, тай сама старшина Кружка узнала сей спосіб збираня невідповідним, щоби аж сим способом змушувати своїх Членів до сповненя принятого на себе патріотичного обовязку. Натомість від часу до часу, звертає ся старшина до Членів з покликом в часописях. Отже і тепер в сїй скрутній хвилї, коли через нечувану дорожнечу всї грошеві жертви устали, — звертаємось з уклінною просьбою о поратунок для нашої школи, без якого мусїла би певно упасти. В додаток сего просимо повідомити нас карткою, хто з наших Членів жиє, тай хоче дальше зістати членом. Того нам конче потрібно до зіставленя нового спису Членів. — За старшину Кружка: М. Сіяк, містоголова, о. В. Федусевич, секретар.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 25. жовтня 1916.

На східнім фронтї.

Фронт ґенерала кавалєрії архикнязя Карла:

Австро-угорські і німецькі війська відібрали неприятелеви провал Вулькан. Війська, що борють ся на північ від Кімполюнґ, рівно-ж зискали на теренї. На східнїй угорській границї боротьба іде далї. Секлерський полк піхоти ч. 82 в горах Веречке по завзятій рукопашній боротьбі здобув сильно укріплене пограничне узгіре. Залогу почасти забрано в полон, почасти знищено. Жаден не утїк. В кутї трьох держав наші війська на нових своїх становищах відперли російські наступи. В однім місци неприятель вдер ся до нашої лінії, але його відразу-ж відперто.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Крім відосібнених потичок передних сторожий на південь від Зборова, в области австро-угорських військ не було нїчого важного.

На італїйськім фронтї.

Північна частина високорівнї Красу стояла під сильним арматним і міновим огнем.

На півд.-східнім фронтї

В Албанії нїчого важного.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

Із-за слоти боєва дїяльність вчора над Соммою ослабла. Арматний огонь побільшував ся лише від хвилї до хвилї. У вечері частинні французькі наступи на лінії Ле Беф—Ранкур зломано перед нашими перешкодами, при чім неприятель мав значні втрати.

Фронт пруського наслїдника престола:

На південно-східнім фронтї під Верден Французи наступом зискали на теренї і посунули ся аж до форту Дуомон, котрий горить. Битва триває далї.

На східнім фронтї.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Газовий наступ Росіян над Щарою не удав ся. Так само — наступ російських баталїонів коло кольонії Острів (на північний захід від Луцка) не мав найменшого успіху.

Фронт ґенерала кавалєрії архикнязя Карла:

В південній части лїсистих Карпатів підчас незначних боїв ми вдержали здобуті становища на узгірях. На східнім семигородськім фронтї підчас місцевих боїв положенє не змінило ся. На північ від Кімполюнґа наступ наш мав успіх. Війська німецько-австро-угорські здобули штурмом провал Вулькан.

На балканськім фронтї.

Фронт ґенерала пільного маршалка Макензена:

Погоня іде пляново далї. Нинї рано ми здобули Черноводу. Подробиці ще не знані. Тим самим румунсько-російську армію, оперуючу в Добруджі, позбавлено остатнього зелїзничого получення і осягнено незвичайно важний успіх.

Фронт македонський:

Панував спокій.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

НОВІ КНИЖКИ.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.